

Sygn. akt II Ca 340/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra (sprawozdawca)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski

Sędzia Sądu Okręgowego Marta Postulska-Siwek

Protokolant Starszy sekretarz sądowy Krystyna Melchior

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2016 roku w Lublinie, na rozprawie

sprawy z powództwa E. W.

przeciwko Gminie L.

o zapłatę kwoty 850 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 2 maja 2006 roku do dnia zapłaty

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w

Lublinie z dnia 4 lutego 2016 roku, w sprawie II C 527/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że:

a) oddala powództwo również w części obejmującej żądanie zapłaty kwoty 425 zł (czterysta dwadzieścia pięć złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 8 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty,

b) zasądza od E. W. na rzecz Gminy L. kwotę 83,28 zł (osiemdziesiąt trzy złote dwadzieścia osiem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od E. W. na rzecz Gminy L. kwotę 150 zł (sto pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt II Ca 340/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 5 maja 2015 roku, wniesionym w tym samym dniu do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie, powód – E. W. wniósł o zasądzenie od pozwanego – Gminy L. kwoty 850 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 2 maja 2006 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniach 31 sierpnia 2004 roku i 27 czerwca 2005 roku powód zapłacił Gminie L. opłatę za dokument niezbędny do pierwszej rejestracji dwóch pojazdów:

a) marki M. (...) nr(...), nr rejestracyjny (...) oraz

b) marki M. (...), nr rejestracyjny (...).

W każdym z wypadków wniesiona przez powoda opłata wynosiła 500 zł.

Powód wskazał, że wyrokiem z dnia 17 stycznia 2006 roku Trybunał Konstytucyjny w sprawie U 6/04 orzekł, że rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 roku, ustalające wysokość tej opłaty na kwotę 500 zł, jest niezgodne z przepisami Konstytucji RP. W konsekwencji przepisy rozporządzenia straciły moc obowiązującą od dnia 1 maja 2006 roku. Nowe przepisy natomiast przewidują, że opłata za kartę pojazdu wynosi 75 zł, co stanowi równowartość opłaty za wydanie dokumentu. W związku z powyższym powód domaga się zwrotu różnicy pomiędzy kwotą wpłaconą pozwanej Gminie a kwotą faktycznej wartości opłaty. Powód domagał się zwrotu tych opłat w drodze postępowania administracyjnego, jednak oba postępowania zakończyły się decyzjami odmownymi.

Powód wskazał, że dochodzone świadczenie należy traktować jako świadczenie nienależne, poczynając od dnia utraty mocy obowiązującej przez przepisy rozporządzenia, co uzasadnia zasądzenie odsetek od dnia 2 maja 2006 roku (k. 3-4v).

*

W dniu 25 maja 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie II Nc 490/15 i nakazał Gminie M. L., aby zapłaciła na rzecz E. W. kwotę 850 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 2 maja 2006 roku do dnia zapłaty (k. 15).

*

Od nakazu zapłaty z dnia 25 maja 2015 roku Gmina L., reprezentowana przez pełnomocnika, wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty, wskazując, że zaskarża ten nakaz częściowo, to jest:

1) co do kwoty 425 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 maja 2006 roku, stanowiącej część opłaty uiszczonej dnia 31 sierpnia 2004 roku za wydanie karty pojazdu (...), o nr rejestracyjnym (...);

2) co do odsetek od kwoty 425 zł, stanowiącej część opłaty uiszczonej dnia 27 czerwca 2005 roku za wydanie karty pojazdu (...), o nr rejestracyjnym (...), za okres od dnia 2 maja 2006 roku do dnia 4 maja 2012 roku;

3) co do kosztów procesu w całości.

Pozwany wniosł o oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Gmina L. podniosła zarzut przedawnienia roszczenia o zwrot opłaty za kartę pojazdu (...) o nr rejestracyjnym (...). Pozwany wskazał, że opłata za kartę pojazdu (...), o nr rejestracyjnym (...), została uiszczona w dniu 31 sierpnia 2004 roku, zatem roszczenie powoda uległo przedawnieniu z dniem 31 sierpnia 2014 roku.

Odnosnie żądania zasądzenia odsetek od kwoty 425 zł, stanowiącej część opłaty uiszczonej w dniu 27 czerwca 2005 roku za wydanie karty pojazdu (...), o nr rejestracyjnym (...), pozwana Gmina również podniosła zarzut przedawnienia roszczenia za okres sprzed dnia 5 maja 2012 roku (k. 21).

*

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie:

I. zasądził od Gminy L. na rzecz E. W. kwotę 425 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 8 czerwca 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 223 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. oddalił powództwo w pozostałej części (k. 50).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że w dniach 31 sierpnia 2004 roku oraz 27 czerwca 2005 roku powód uścił na rzecz Gminy L. odpowiednio opłatę za wydanie karty pojazdu marki M. (...) nr (...) o numerze rejestracyjnym (...) oraz opłatę za wydanie karty pojazdu marki M. (...) o nr rejestracyjnym (...). W każdym wypadku wniesiona przez powoda opłata wynosiła 500 zł. W związku z powyższym powodowi wydano karty pojazdu numer (...) oraz numer (...).

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 20 marca 2013 roku w drodze postępowania administracyjnego E. W. zwrócił się do Gminy L. o zwrot kwoty 425 zł, stanowiącej część wniesionej w dniu 31 sierpnia 2004 roku opłaty za kartę pojazdu nr (...) oraz o zwrot kwoty 425 zł, stanowiącej część wniesionej w dniu 27 czerwca 2005 roku opłaty za kartę pojazdu nr (...). Decyzjami z dnia 24 lipca 2013 roku, nr (...) oraz nr (...), Prezydent Miasta L. odmówił powodowi zwrotu opłaty za przedmiotowe karty pojazdu, stwierdzając, że nie przysługuje mu uprawnienie do otrzymania zwrotu kwoty 425 zł w obu sprawach.

Sąd Rejonowy ustalił, że do daty zamknięcia rozprawy pozwana Gmina nie zwróciła powodowi opłaty za wydanie kart pojazdu.

Sąd Rejonowy wskazał, że w rozpoznawanej sprawie podstawą prawną uzyskania korzyści przez Gminę L. od E. W. w dniach 31 sierpnia 2004 roku oraz 27 czerwca 2005 roku były przepisy § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. Nr 137, poz. 1310 ze zm.).

Sąd Rejonowy wskazał, że wyrokiem z dnia 17 stycznia 2006 roku, wydanym w sprawie U 6/04, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że:

I. § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 roku jest niezgodny:

a) z art. 77 ust. 4 pkt. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 roku r. Nr 108, poz. 908, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1486 i Nr 180, poz. 1494 i 1497),

b) z art. 92 ust. 1 i art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

II. Przepis rozporządzenia powołanego w części I traci moc obowiązującą z dniem 1 maja 2006 roku.

Z powołanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego jednoznacznie wynika, że przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 roku miał obowiązywać formalnie w wewnętrznym porządku krajowym do dnia 30 kwietnia 2006 roku. Wynikało to z faktu zastosowania przez Trybunał Konstytucyjny przepisu art. 190 ust. 3 zd. 1 in fine Konstytucji. Przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia dotyczył nie tylko pojazdów pochodzących z jednego z krajów Unii Europejskiej, ale również ze wszystkich innych krajów.

Sąd wskazał, że faktycznie rozporządzenie z dnia 28 lipca 2003 roku utraciło moc z dniem 15 kwietnia 2006 roku, a więc z chwilą wejścia w życie rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 marca 2006 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. Nr 59, poz. 421).

Sąd wskazał, że w rozpoznawanej sprawie powód nie żąda stwierdzenia obowiązku zwrotu opłaty co do zasady, ale żąda zwrotu uiszczonych już opłat z tytułu wydania kart pojazdu w sytuacji, gdy organ administracyjny nie wykonuje tego świadczenia, a powód uznaje je za nienależne.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisów art. 405 k.c., art. 409 k.c. i wskazał, że przepis art. 405 k.c. może mieć zastosowanie tylko do roszczeń o zwrot opłat za wydanie karty pojazdu, jeżeli opłata ta została uiszczona za wydanie karty pojazdu po dniu 30 kwietnia 2004 roku, zaś brak podstawy prawnej w uzyskaniu przez podmiot wydający kartę pojazdu korzyści majątkowej w postaci uiszczonych opłat za wydanie karty pojazdu wynika nie z faktu, że przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z art. 77 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym oraz z art. 92 ust. 1 i art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej

Polskiej, ale z faktu, że pobranie tej opłaty było niezgodne z prawem wspólnotowym, które ma priorytet przed prawem krajowym.

Sąd Rejonowy wskazał, że w kwestii zgodności przepisu § 1 ust. 1 rozporządzenia z przepisami traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską wypowiedział się już Europejski Trybunał Sprawiedliwości w Luksemburgu w postanowieniu z dnia 10 grudnia 2007 roku, C-134/07, w którym orzekł, że art. 90 akapit pierwszy WE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on opłacie w takiej jak ta przewidziana w § 1 ust. 1 rozporządzenia, która to opłata jest w praktyce nakładana w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu samochodowego przywiezionego z innego państwa członkowskiego, lecz nie jest nakładana w związku z nabyciem w Polsce używanego pojazdu samochodowego, jeśli jest on tam już zarejestrowany.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisów art. 118 k.c. i art. 120 § 1 k.c. i wskazał, że postanowienie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odnosi się do pełnej wysokości opłaty za kartę pojazdu w kwocie 500 zł, a nie jedynie do różnicy 425 zł pomiędzy kwotami określonymi w rozporządzeniach z 2003 i 2006 roku. Trybunał Sprawiedliwości uznał bowiem za sprzeczną z prawem unijnym (wspólnotowym) opłatę nakładaną w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu samochodowego przywiezionego z innego państwa członkowskiego w sytuacji, w której opłata taka nie jest nakładana w związku z nabyciem w Polsce używanego pojazdu samochodowego, jeśli jest on tam już zarejestrowany. Z tytułu naruszenia prawa unijnego wchodzi w grę odpowiedzialność odszkodowawcza. Powód jednak nie nawiązuje do tej podstawy odpowiedzialności. Zgłaszając roszczenie – żądanie zapłaty określonej kwoty – powód przytoczył stan faktyczny wykazujący przesłanki bezpodstawnego wzbogacenia.

Sąd Rejonowy uznał, że początek biegu przedawnienia roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia należy określić stosownie do art. 120 § 1 zdania drugiego k.c.

Sąd Rejonowy wskazał, że w sytuacji, gdy nie było podstawy prawnej do pobierania opłaty za kartę pojazdu, to bezpodstawne wzbogacenie wystąpiło od samego początku uiszczenia tej opłaty. Uwzględnienie uregulowania przyjętego w art. 120 § 1 zdanie drugie k.c. uprawnia do wniosku, że dzień w którym nastąpiło uiszczenie opłaty za kartę pojazdu, był jednocześnie najwcześniejszym możliwym terminem, w którym powód mógł zgłosić żądanie niezwłocznego jej zwrotu. Prowadzi to do wniosku, że bieg przedawnienia roszczeń o zwrot nienależnie pobranych opłat za karty pojazdu rozpoczyna się od dnia spełnienia świadczenia.

Sąd Rejonowy uznał zatem, że bieg terminu przedawnienia roszczenia o zwrot opłaty za kartę pojazdu (...) rozpoczyna się w chwili spełnienia świadczenia. Zatem skoro powód uiszczył opłatę za kartę pojazdu w dniu 31 sierpnia 2004 roku, to jego roszczenie uległoby przedawnieniu w dniu 31 sierpnia 2014 roku. Jednakże w dniu 20 marca 2013 roku w drodze postępowania administracyjnego powód E. W. zwrócił się do Gminy L. o zwrot kwoty 425 zł stanowiącej część wniesionej dnia 31 sierpnia 2004 roku opłaty za kartę pojazdu nr (...) oraz o zwrot kwoty 425 zł stanowiącej część wniesionej w dniu 27 czerwca 2005 roku opłaty za kartę pojazdu nr (...), co przerwało bieg przedawnienia zgodnie z art. 123 § 1 k.c.

Sąd wskazał, że powód w dniu 27 czerwca 2005 roku uiszczył Gminie L. nadmierną opłatę oraz, że istniejąca w tym momencie podstawa prawna świadczenia odpadła w związku z uznaniem przepisu § 1 ust. 1 rozporządzenia za niekonstytucyjny. Sąd wskazał, że w przepisie § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 marca 2006 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, a więc wydanego już po wydaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego i w uwzględnieniu jego wskazań, wskazano opłatę za wydanie karty pojazdu na kwotę 75 zł. Wszystkie rozporządzenia w tym przedmiocie, aż do obecnie obowiązującego rozporządzenia z dnia 28 marca 2006 roku, ustalały opłatę za wydanie wtórnika karty. Trybunał Konstytucyjny zakwestionował właśnie obowiązującą zawyżoną stawkę opłaty za wydanie karty pojazdu przy pierwszej rejestracji, wskazując, że w ten sposób uwzględnia dodatkowe koszty innych zadań administracji publicznej, ponad te związane z drukiem i dystrybucją karty, których ustawodawca nie uwzględnił.

Sąd Rejonowy wskazał, że uwzględnił żądanie powoda co do zwrotu kwoty 425 zł z tytułu pobranej nadmiernej wysokości opłaty. Opłata ta bowiem odpowiada różnicy pomiędzy kwotą pobraną od powoda w wysokości 500 zł a należną kwotą 75 zł.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisów art. 481 § 1 i 2 k.c. i uznał, że uzasadnione jest żądanie powoda zapłaty odsetek ustawowych od kwoty należnego mu świadczenia od dnia 8 czerwca 2015 do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz ustawowe odsetki za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. Termin spełnienia świadczenia nie był określony, ani nie wynikał z właściwości zobowiązania. Powód wprawdzie wezwał pozwaną Gminę do zapłaty kwoty 425 zł, jednak nie została wskazana data odbioru przez pozwanego powyższego wezwania. Zatem żądanie powoda zapłaty odsetek ustawowych jest uzasadnione od dnia, kiedy pozwany otrzymał nakaz zapłaty, to jest od dnia 8 czerwca 2015 roku, w treści którego został zakreślony 14 dniowy termin na uiszczenie należności w kwocie 850 zł. Żądanie zasądzenia odsetek od tej kwoty jest więc zasadne od dnia 8 czerwca 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku natomiast od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie.

W związku z powyższym w pozostałym zakresie Sąd w punkcie II wyroku oddalił powództwo z uwagi na fakt, że nieuzasadnione jest żądanie odsetek od kwoty 425 zł, stanowiącej część opłaty uiszczonej dnia 27 czerwca 2005 roku za okres od dnia 2 maja 2006 roku do dnia 4 maja 2012 roku.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Rejonowy wskazał przepisy art. 108 § 1 k.p.c. i art. 100 k.p.c.

*

Od wyroku z dnia 4 lutego 2016 roku apelację wniósł pozwany, zaskarżając ten wyrok w części obejmującym rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I i zarzucając:

„1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 123 § 1 pkt 1 kodeksu cywilnego poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że postępowanie administracyjne prowadzone w wyniku skierowania przez powoda w dniu 20 marca 2013 r. do Prezydenta Miasta L. wezwania o zwrot kwoty 425 zł stanowiącej część wniesionej dnia 31 sierpnia 2004 r. opłaty za kartę pojazdu nr (...) spowodowało przerwanie biegu przedawnienia

2. naruszenie art 233 k.p.c. mające wpływ na wynik sprawy poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i bezpodstawne przyjęcie, że powód zwrócił się do Gminy L. o zwrot kwoty 425 zł stanowiącej część wniesionej dnia 31 sierpnia 2014 r. opłaty za kartę pojazdu (...), w sytuacji gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy przeczy takim ustaleniom”.

Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych (k. 68-69).

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jest zasadna w całym zakresie zaskarżenia.

Na wstępie należy przypomnieć, że zakresem zaskarżenia apelacją pozwanego objęte zostało rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 4 lutego 2016 roku, a więc rozstrzygnięcie zasądające od pozwanego na rzecz powoda kwotę 425 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 8 czerwca 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, a także zasądające kwotę 223 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Zasądzona w wyroku z dnia 4 lutego 2016 roku kwota 425 zł stanowiła bezpodstawne wzbogacenie Gminy L. z tytułu uiszczoney w dniu 31 sierpnia 2004 roku przez powoda bez podstawy prawnej opłaty za wydanie karty pojazdu w

związku z pierwszą rejestracją na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej samochodu marki M. (...), numer rejestracyjny (...).

Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powoda z omawianego tytułu nie uległo przedawnieniu, gdyż bieg przedawnienia roszczenia uległ przerwaniu przez to, że „w dniu 20 marca 2013 roku w drodze postępowania administracyjnego E. W. zwrócił się do Gminy L. o zwrot kwoty 425 zł stanowiącej część wniesionej dnia 31 sierpnia 2004 roku opłaty za kartę pojazdu nr (...)” (k. 61).

Powyższe stanowisko nie jest trafne i stanowi naruszenie przepisu art. 123 § 1 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie. Powołany przepis stanowi, że bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

Przepis art. 123 § 1 k.c. jest przepisem materialnoprawnym, określającym jakie zdarzenia prawne powodują przerwanie biegu przedawnienia roszczenia cywilnoprawnego. Z przepisu tego wynika, że czynności, o których w nim mowa, powodują przerwanie biegu przedawnienia roszczenia tylko wówczas, gdy zostały dokonane przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym. Wymienienie kilku podmiotów, przed którymi czynność ma być dokonana, nie oznacza swobody wyboru takiego podmiotu przez osobę dokonującą czynności. Sąd lub inny organ musi być na podstawie przepisów prawa powołany do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju, a w przypadku sądu polubownego musi istnieć ważna umowa stron o poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sporu polubownego.

Z powyższego wynika, że nie może spowodować przerwania biegu przedawnienia roszczenia cywilnoprawnego czynność przed innym organem niż sąd, jeżeli powołany do rozpoznania sprawy o to roszczenie jest sąd. To samo dotyczy sytuacji odwrotnej.

W rozpoznawanej sprawie błędne zastosowanie przez Sąd Rejonowy przepisu art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c. wynika, jak się wydaje, z utożsamienia przez ten Sąd roszczenia, którego powód dochodził w sprawie administracyjnej KM-RP-IV.5410.2.116.2013, z roszczeniem dochodzonym w sprawie II C 527/15, jak również z przyjęcia, że istniała alternatywa drogi sądowej i drogi administracyjnej dla dochodzenia takiego roszczenia. Tymczasem podstawy faktyczne obu roszczeń były różne, mimo ich pozornego podobieństwa.

W postępowaniu administracyjnym powód dochodził zwrotu części opłat za kartę pojazdu w trybie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Ordynacja podatkowa oraz ustawy z dnia 12 września 2002 roku o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz zmianie niektórych innych ustaw. Powód dochodził zatem zwrotu części spełnionego przez siebie świadczenia publicznoprawnego w postaci opłaty za wydanie karty pojazdu. Dla takiego roszczenia nie była dopuszczalna droga sądowa, lecz wyłącznie droga postępowania administracyjnego.

W postępowaniu przed sądem powszechnym powód mógł natomiast dochodzić nie zwrotu opłaty za kartę pojazdu, jako zwrotu świadczenia publicznoprawnego, ale zwrotu korzyści uzyskanej przez Gminę L. bez podstawy prawnej, powołując się na takie okoliczności faktyczne, do których nawiązuje przepis art. 405 k.c.

Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowej wykładni przepisu art. 405 k.c. i trafnie przyjął, że uzyskanie bez podstawy prawnej korzyści majątkowej kosztem innej osoby obejmuje również sytuację, w której przekazanie tej korzyści na rzecz wzbogaconego nastąpiło na podstawie przepisów prawa krajowego pozostających w sprzeczności z przepisami prawa wspólnotowego.

W kwestii zgodności przepisu § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. Nr 137, poz. 1310 ze zmianami) z przepisami Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską wypowiedział się już Europejski Trybunał Sprawiedliwości w Luksemburgu w postanowieniu z dnia 10 grudnia 2007 roku, C-134/07 (Lex nr 354541; Dz. U. UE. C 2008/64/15), w którym orzekł, że artykuł 90

akapit pierwszy WE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on opłacie, takiej jak ta przewidziana w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, która to opłata w praktyce jest nakładana w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu samochodowego przywiezionego z innego państwa członkowskiego, lecz nie jest nakładana w związku z nabyciem w Polsce używanego pojazdu samochodowego, jeśli jest on tam już zarejestrowany.

Podsumowując powyższe rozważania, należy zaznaczyć, że w rozpoznawanej sprawie brak podstawy prawnej w uzyskaniu przez Gminę L. korzyści majątkowej w postaci uiszczonej przez powoda opłaty za wydanie karty pojazdu wynikał nie z faktu, że przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia z dnia 28 lipca 2003 roku został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z art. 77 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 roku Nr 108, poz. 908, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1486 i Nr 180, poz. 1494 i 1497) oraz z art. 92 ust. 1 i art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ale z faktu, że pobranie tej opłaty było niezgodne z prawem wspólnotowym, które ma priorytet przed prawem krajowym.

Okoliczność, że w pkt II postanowienia z dnia 17 stycznia 2006 roku, sygn. akt U 6/04, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepis rozporządzenia powołanego w części I traci moc obowiązującą z dniem 1 maja 2006 roku, oznaczała, że przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia z dnia 28 lipca 2003 roku obowiązywał formalnie nadal w ramach krajowego porządku prawnego. Wynikało to z faktu zastosowania przez Trybunał Konstytucyjny przepisu art. 190 ust. 3 zd. 1 in fine Konstytucji. Zwrócić przy tym należy uwagę, że przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia dotyczył nie tylko pojazdów pochodzących z jednego z krajów Unii Europejskiej, ale również z wszystkich innych krajów.

Dopuszczalność drogi sądowej w sprawach o zwrot nienależnie uiszczonych opłat za wydanie karty pojazdu, jaką przyjęto w orzecznictwie Sądu Najwyższego² i sądów powszechnych, opierała się na założeniu, że tego rodzaju sprawa jest sprawą cywilną w znaczeniu określonym przez przepis art. 1 k.p.c. i art. 2 § 1 k.p.c., gdyż dotyczy zwrotu korzyści uzyskanych przez gminy bez podstawy prawnej, a nie została przekazana przez przepis szczególny do właściwości innych organów niż sądy powszechne.

Nie ma również podstaw do przyjęcia, że w zakresie roszczeń o zwrot korzyści z tytułu uzyskanych przez gminy bez podstawy prawnej opłat za wydanie karty pojazdu występuje dualizm drogi prawnej dochodzenia takich roszczeń, a więc że można ich dochodzić zarówno na drodze administracyjnej, jak i przed sądem powszechnym. Brak jest w ogóle podstawy prawnej, która uzasadniałaby taką możliwość.

W związku z powyższym należy uznać, że wystąpienie przez E. W. w dniu 20 marca 2013 roku do Prezydenta Miasta L. o zwrot części opłaty za wydanie karty pojazdu uiszczonej w dniu 31 sierpnia 2004 roku, nie mogło wywołać skutków prawnych określonych w przepisie art. 123 § 1 pkt 1 k.c., a więc przerwania biegu przedawnienia roszczenia cywilnoprawnego, i to niezależnie od tego, czy uznamy, że w dniu 20 marca 2013 roku powód wystąpił do Prezydenta Miasta L. z roszczeniem o charakterze administracyjnym w zwrot świadczenia publicznoprawnego, czy też roszczeniem cywilnoprawnym o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia. Wystąpienie z pierwszym żądaniem nie miałoby żadnego znaczenia z punktu widzenia przedawnienia roszczenia o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia. Wystąpienie z drugim żądaniem również nie spowodowałoby przerwania biegu przedawnienia roszczenia, gdyż do rozpoznania i rozstrzygnięcia żądania o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia właściwy był wyłącznie sąd, a nie również organ administracji samorządowej.

Sąd Rejonowy prawidłowo wskazał, że początek biegu przedawnienia roszczenia o zwrot korzyści uzyskanej bez podstawy prawnej należy określić według zasad wskazanych w przepisie art. 120 § 1 zd. 2 k.c. Rozważania Sądu pierwszej instancji co do tego, kiedy rozpoczął się bieg przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powoda, są w tym zakresie prawidłowe.

W związku z powyższym, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że:

a) oddalił powództwo również w części obejmującej żądanie zapłaty kwoty 425 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 8 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty,

b) zasądził od E. W. na rzecz Gminy L. kwotę 83,28 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Zmiana rozstrzygnięcia o kosztach procesu za pierwszą instancję jest konsekwencją zmiany zaskarżonego wyroku w punkcie I w części dotyczącej rozstrzygnięcia o części żądania pozwu.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu za pierwszą instancję stanowi przepis art. 100 zd. 1 k.p.c., który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Z uwagi na to, że powództwo zostało częściowo oddalone, Sąd Okręgowy stosunkowo rozdzielił koszty procesu pomiędzy stronami, mając na względzie fakt, w jakiej części żądanie pozwu zostało uwzględnione.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w postanowieniu z dnia 31 stycznia 1991 roku, II CZ 255/903, stosunkowy podział kosztów procesu (art. 100 k.p.c.) dotyczy ich całości, co oznacza przyjęcie za podstawę obliczeń sumy należności obu stron, ustalonych stosownie do zasad z art. 98 § 2 i 3 k.p.c. (oraz art. 99 k.p.c.), w wypadkach tam wskazanych. Sumę tę dzieli się proporcjonalnie do stosunku, w jakim strony utrzymały się ze swymi roszczeniami lub obroną, otrzymując w wyniku kwoty, stanowiące ich udziały w całości kosztów. Jeżeli poniesione przez stronę koszty przewyższają obciążający ją udział – zasądzeniu na jej rzecz podlega różnica.

Ogółem koszty procesu w rozpoznawanej sprawie wyniosły w pierwszej instancji 403 zł.

Powód poniósł koszty w kwocie 223 zł, obejmujące opłatę od pozwu – 43 zł (k. 16) oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego wykonującego zawód adwokata – 180 zł

Pozwany poniósł koszty w kwocie 180 zł, obejmujące wynagrodzenie pełnomocnika procesowego wykonującego zawód radcy prawnego.

Pozwany przegrał sprawę w 0,24 części, ponieważ w takim zakresie zostało uwzględnione żądanie pozwu. Powód przegrał sprawę w 0,76 części.

Przy określeniu stopnia, w jakim zostało uwzględnione żądanie pozwu, należało wziąć pod uwagę nie tylko wartość uwzględnionego ostatecznie (prawomocnie) żądania głównego, ale również wartość uwzględnionego ostatecznie (prawomocnie) przez Sąd Rejonowy żądania zapłaty należności ubocznych w postaci odsetek za opóźnienie⁴.

Prawomocnie zostało uwzględnione powództwo jedynie w tym zakresie, w którym nakaz zapłaty z dnia 25 maja 2015 roku nie został zaskarżony sprzeciwem przez pozwanego. Nakaz ten uprawomocnił się tylko w zakresie zasądzającym kwotę 425 zł (z tytułu wzbogacenia Gminy L. przez opłatę za kartę pojazdu (...) uiszczoną w dniu 27 czerwca 2005 roku) z odsetkami ustawowymi od tej kwoty za okres od dnia 5 maja 2012 roku do dnia zapłaty.

Stosunek żądania prawomocnie uwzględnionego przez Sąd Rejonowy (częściowo nakazem zapłaty w zakresie niezaskarżonym sprzeciwem) do żądania prawomocnie rozstrzygniętego przez Sąd Rejonowy (częściowo nakazem zapłaty w zakresie niezaskarżonym sprzeciwem oraz częściowo wyrokiem – w zakresie niezaskarżonym apelacją) i Sąd Okręgowy (wyrokiem) wyrażał się na dzień 4 lutego 2016 roku (dzień orzekania przez Sąd Rejonowy) ułamkiem 0,24.

Udział w sumie kosztów procesu obciążający pozwanego wynosi 96,72 zł (= 403 zł · 0,24). Udział w sumie kosztów procesu obciążający powoda wynosi 306,28 zł.

Ponieważ poniesione przez pozwanego koszty (180 zł) o 83,28 zł przewyższają obciążający go udział, zasądzeniu na jego rzecz tytułem zwrotu kosztów procesu podlega ta właśnie różnica.

*

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od E. W. na rzecz Gminy L. kwotę 150 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

W związku z tym, że apelacja pozwanego została uwzględniona w całości, powód jest stroną przegrywającą sprawę w całości w postępowaniu odwoławczym. Powinien zatem zwrócić pozwanemu koszty poniesione przez pozwanego w tym postępowaniu. Koszty te obejmują:

a) opłatę od apelacji – 30 zł (k. 68),

b) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – 120 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 in fine rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804).

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Andrzej Mikołajewski Dariusz Iskra Marta Postulska-Siwek

1 Nie chodzi tutaj o podmiotowość w sensie prawnym, ale rodzaj

2 Por. uchwałę SN z dnia 6 czerwca 2012 roku, III CZP 24/12, OSN C 2013, z. 1, poz. 5

3 OSP 1991, z. 11, poz. 279.

4 Por. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 19 stycznia 2012 roku, IV CZ 119/11, Lex nr 1215458.